

۱۴۳۷۲۸

نهضت‌های مدیریتی

در بخش دولتی

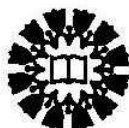
گذشته، حال و آینده

(جلد دوم)

دکتر حسن دانائی‌فرد

تهران

۱۳۹۵

سازمان مطالعه و تدوین کتب علوم انسانی دانشگاه‌ها (سمت)

مرکز تحقیق و توسعه علوم انسانی

سرشناسه: دانائی فرد، حسن، ۱۳۴۸-

عنوان و نام پدیدآور: نهضت‌های مدیریتی در بخش دولتی: گذشته، حال و آینده / حسن دانائف فرد.

مشخصات نشر: تهران: سازمان مطالعه و تدوین کتب علوم انسانی دانشگاه‌ها (سمت)، مرکز

تحقيق و توسعه علوم انسانی، ۱۳۹۵.

مشخصات ظاہری: ۲ ج.: مصور، جدول.

فروست: «سمت»؛ ۱۹۸۵، ۱۹۸۶. مدیریت؛ ۱۴۴، ۱۴۵.

شماره: ۵-۲۸۳-۰۲-۰۶۰۰-۹۷۸ ۱۳۰۰۰۰ ریال (ج. ۱)

شابک: ۹۷۸-۶۰۰-۰۲-۰۲۸۴-۲ ۱۳۰۰۰۰ ریال (ج. ۲)

وضعیت فهرست نویسی: فیفا

Hasan Danaeefard, Managerial Movements in Public : نشت جلد به انگلیسی :

Sector: Past, Present & Future (Vol. II).

داش. ج. ۱ (هشت، ۲۷۹ ص)، ج. ۲ (بیست، از ص ۲۸۱ تا ۵۴۴).

یاد است: واژه نامه.

یادداشت: کتابخانه

یادداشت: مایه.

موضوع: سازش های دستی - مدیریت

موضوع: علوم ادب

شناسه افزوده: سازمان مطالعه و تدوین کتب علوم انسانی دانشگاه‌ها (سمت)، مرکز تحقیق و

توسعه علوم انسانی.

۱۸ ۱۳۹۵ رده‌بندی کنگره: JF ۱۳۹۵/۲۲

رده بندی دیو یه: ۳۵۱

شماره کتابشناسی ملی: ۴۲۰۹۲۲۶

سازمان مطالعه و تدوین کتب علوم انسانی دانشگاه‌ها (سمت)

مرکز تحقیق و توسعه علوم انسانی

نهیضت‌های مدیریتی در بخش دولتی: گذشته، حال و آینده (مهدی)

دکتر حسن دانائی فرد (استاد دانشگاه تربیت مدرس)

ویراستار: لیلا احمدی کمرپشتی

جواب اول: بہار ۱۳۹۵

تعداد: ۱۰۰۰

حر و فجنہ و لتو گرافہ : سمت

جواب: یاران (قم)، صحافی: زرین (قم)

قیمت: ۱۳۰۰۰۰ ریال. در این نوبت چاپ قیمت مذکور ثابت است و فروشندگان و

عوامال توزیع محاز به تغییر آن نیستند.

نشانہ، ساختمان مرکزی: تهرآن، بزرگراه جلال آل احمد، غرب پل یادگار امام (ره)،

رویه روی یمپ گاز، کد یستی ۱۴۶۳۶، تلفن ۲-۴۴۲۴۶۲۵۰.

www.samt.ac.ir

info@samt.ac.ir

هر شخص حقیقی یا حقوقی که تمام یا قسمتی از این اثر را بدون اجازه ناشر، نشر یا پخش یا عرضه یا تکثیر یا تجدید چاپ نماید، مورد پیگرد قانونی قرار خواهد گرفت.

سخن «سمت»

یکی از هدف‌های مهم انقلاب فرهنگی، ایجاد دگرگونی اساسی در دروس علوم انسانی دانشگاه‌ها بوده است و این امر مستلزم بازنگری منابع درسی موجود و تدوین منابع مبنایی و علمی حتمی و مستند با در نظر گرفتن دیدگاه اسلامی در مبنای و مسائل این علوم است. ستاد انقلاب فرهنگی در این زمینه گام‌هایی برداشته بود، اما اهمیت موضوع اقتضا می‌کرد که سرمانی مخصوص این کار تأسیس شود و شورای عالی انقلاب فرهنگی در تاریخ ۶۳/۱۲/۷ «سازمان مطالعه و تدوین کتب علوم انسانی دانشگاه‌ها» را، که به اختصار «سمت» نامیده می‌شود، تصویب کرد.

بنابراین، هدف سازمان این است که با استمداد از عنایت خداوند و همت و همکاری دانشمندان و استادان متبحر و دلسوز به مطالعات و تحقیقات لازم بپردازد و در رشته‌های مختلف علوم انسانی به تالیف و ترجمه منابع درسی اصلی، فرعی و جنبی اقدام کند.

دشواری چنین کاری بر دانشمندان و صاحب نظران پوشیده نیست و به همین جهت مرحله کمال مطلوب آن باید به تدریج و پس از انتقادهای سازنده و آزردهای پیاپی ارباب نظر به دست آید. انتظار دارد که این بزرگواران از این همیاری بی‌امتنایی دریغ نورزند و با پیشنهادهای اصلاحی خود، این سازمان را در اصلاح کتاب‌های درسی و تدوین دیگر آثار مورد نیاز جامعه دانشگاهی جمهوری اسلامی ایران یاری دهند.

کتاب حاضر برای دانشجویان رشته مدیریت دولتی به عنوان منبع اصلی درس «سیر اندیشه‌های سیاسی و تحول نهادهای اداری» به ارزش ۳ واحد در مقطع کارشناسی تدوین شده است و به عنوان منبع کمک‌درسی برای دروس «مبنای مدیریت دولتی ۱ و ۲» و «مباحث مدیریت دولتی» در مقطع کارشناسی ارشد و «مبانی فلسفی مدیریت دولتی» در مقطع دکترا قابل استفاده است. امید است علاوه بر جامعه دانشگاهی، کلیه مدیران و سایر علاقه‌مندان نیز از آن بهره‌مند شوند.

فهرست مطالب

صفحه	عنوان
نه	پیشگفتار
بیست	مآخذ
۲۸۱	فصل نهم: نویت مدیریت ارزش عمومی
۲۸۱	مقدمه
۲۸۳	نحله‌های فکری ارزش عمومی
۲۸۷	خاستگاه نظریه ارزش عمومی
۲۸۹	مروری بر نظریه ارزش عمومی
۲۹۳	فهم تفاوت‌های مدیریت ارزش عمومی با سه بهشت پیشین
۳۰۱	جوانب اصلی بحث‌انگیز نظریه ارزش عمومی
۳۰۷	پیوند حکمرانی شبکه‌ای و مدیریت ارزش عمومی
۳۱۳	خلاصه
۳۱۵	سؤال‌هایی برای بحث
۳۱۵	مآخذ
۳۱۷	فصل دهم: رویکرد انتقادی به مدیریت ارزش عمومی
۳۱۷	مقدمه
۳۱۹	بخش ۱: ارزیابی انتقادی از نظریه ارزش عمومی
۳۲۵	بخش ۲: دفاعیه‌ای از نظریه ارزش عمومی
۳۳۹	خلاصه
۳۴۰	سؤال‌هایی برای بحث
۳۴۱	مآخذ
۳۴۳	فصل یازدهم: نظریه تلفیقی مدیریت دولتی
۳۴۳	مقدمه
۳۴۶	سیر تطور شکل‌گیری نظریه جدید تلفیقی مدیریت دولتی
۳۴۸	فهم گذشته: دو نحله نماینده

۳۵۱	خردمایه شکل‌گیری نظریه تلفیقی مدیریت دولتی
۳۵۴	مختصات نظریه تلفیقی مدیریت دولتی
۳۶۰	بدیل‌های ممکن در فضای بردارهای ۱، ۲، ۳ و ۴
۳۶۲	محتوای چهار ربع چارچوب تلفیقی جدید
۳۷۹	خلاصه
۳۸۲	سؤال‌هایی برای بحث
۳۸۲	مآخذ
۳۸۶	فصل دوازدهم: مدیریت دولتی در ایران: تأملی بر اصلاحات
۳۸۶	مقدمه
۳۸۷	محتوای مدیریت در ایران
۳۸۸	خردمایه نظری مدیریت دولتی در ایران
۳۹۴	خردمایه تحولات اداری در ایران و بحران‌های فراوری دولت
۳۹۶	راهبرد دولت در تحول مدیریتی کشور
۳۹۷	نقاط کور در تحولات اداری در ایران
۴۰۳	تأملی بر پارادایم دولت‌محور
۴۰۴	بازآفرینی دولت ایران در پرتو حکمت‌های هروندمحوری
۴۰۶	تحولات لازم برای اجرای اصل ۳۲ قانون اساسی
۴۰۹	پیامدهای بازسازی راهبردی مدیریت دولتی
۴۱۲	خلاصه
۴۱۳	سؤال‌هایی برای بحث
۴۱۴	مآخذ
۴۱۶	فصل سیزدهم: به سوی چارچوبی برای مطالعه مدیریت دولتی در ایران
۴۱۶	مقدمه
۴۱۹	تأملی بر مطالعات «دین و مدیریت اسلامی»
۴۲۰	مدیریت دولتی مسیحی
۴۲۱	مدیریت یهودی
۴۲۲	اسلام و مدیریت دولتی اسلامی
۴۲۴	تأملی بر واژه اسلامی در «مدیریت دولتی اسلامی»
۴۲۶	نظریه‌پردازی در مدیریت دولتی اسلامی
۴۲۸	مدیریت دولتی اسلامی
۴۲۹	مبانی و شالوده‌های مدیریت دولتی اسلامی
۴۵۱	رهنمودهای کلیدی حاکم بر مدیریت دولتی اسلامی

۴۶۱	چارچوب مطالعاتی مدیریت دولتی اسلامی
۴۶۴	مطالعات آتی
۴۶۶	خلاصه
۴۷۴	سؤال‌هایی برای بحث
۴۷۴	مآخذ
۴۸۰	فصل چهاردهم: چالش‌های فراروی مدیریت دولتی
۴۸۰	مقدمه
۴۸۲	آینده پژوهش مدیریت دولتی
۵۰۲	چالش‌های آتی مدیریت دولتی ایران
۵۰۹	خلاصه
۵۱۱	مآخذ
۵۱۵	ضمیمه: روش‌شناسی کاربرد عمل اندازه‌گیری ارزش عمومی
۵۱۵	مقدمه
۵۱۸	تأملی بر مدل ارزش خدمات عمومی
۵۲۰	چارچوب مدل ارزش عمومی
۵۳۶	خلاصه
۵۳۶	سؤال‌هایی برای بحث
۵۳۶	مآخذ
۵۳۸	واژه‌نامه
۵۴۰	فهرست اعلام

پیشگفتار

اداره امور عمومی به عنوان حوزه عمل (اداره برنامه‌های عمومی در راستای تحقق ارزش‌های عمومی) قدمتی به درازای حکومت و دولت دارد. لحظه‌ای که حکومت‌ها شکل گرفتند و دولت‌ها به وجود آمدند، اداره امور عمومی هستی یافت. به عبارت دیگر، اداره امور عمومی همان است که از دولت ساطع می‌شود؛ از این رو، شاید بتوان گفت بیشتر مردم، حکومت و دولت را در پرتو اداره امور عمومی به نظاره می‌نشینند. به دیگر سخن، مردمان هر دیاری، اداره امور عمومی را همان حکومت یا دولت تصور می‌کنند؛ زیرا نقطه تماس مردم و حکومت، مدیریت دولتی است.

سیر تطور تاریخ نشان می‌دهد که کم و پادشاهان برای اعمال اراده خود، نوعی دستگاه اداری طراحی می‌کردند و افرادی را با عنوان مدیر و خادم عمومی در آن دستگاه به کار می‌گرفتند. نوع، شکل و محتوای نظام اداری را مشاوران حکام و سلاطین تعیین می‌کردند. تجارب اداری این افراد سینه‌به‌سینه به جانشینان حکام منتقل می‌شد. رمز موفقیت هر سلطان یا حاکمی به این دستگاه اداری بستگی داشت، برای مثال گفته می‌شود امپراتوری بزرگ ایرانی در زمان کوروش به علت داشتن نظام اداری قوی توانست این سرزمین بزرگ را با اقوام گوناگون به شکلی شایسته مدیریت کند (فرازند، ۱۳۹۰).

از طرف دیگر، نظام اداری عامل سقوط بسیاری از امپراتوری‌ها در گذشته بوده است و تغییر و تحولات سیاسی در حکومت‌ها و دولت‌ها در عصر حاضر نیز در همین نظام اداری ریشه دارد. وقتی مردمان یک کشور به نظام اداری (بوروکراسی عمومی و همین‌طور بوروکراسی نظامی) بدبین می‌شوند، اطمینان خود را به آن از دست می‌دهند و در نتیجه به چنین نظامی اعتماد نمی‌کنند و خطرات متعددی آن نظام سیاسی را تهدید می‌کند. تاریخ تطور و فراز و فرود نظام‌های سیاسی جهان نشان می‌دهد وقتی تصویری ناپاکی سیستم قضایی (به عنوان بخشی از بوروکراسی دولتی) در اذهان مردمان سرزمینی رسوب کند، و

شهروندان نادرستی قضاوت قضات، برخورد دور از اخلاق پلیس، باج‌خواهی مأموران گمرک و منابع طبیعی، تبانی مأموران خرید وزارتخانه‌ها و سازمان‌های دولتی، نظام علمی جعلی (پذیرش دانشجو، چاپ کتب و مقاله‌ها)، کم‌فروشی آموزشی مدارس و دانشگاه‌ها، و روابط ناسالم مدیریت شهری را تجربه کنند، حتی اگر حاکمان و دولتمردان در اذهان عامه مردم تصویر مثبتی داشته باشند، اطمینان و اعتماد عمومی مردم به نظام اداری و حتی حکومت مخدوش می‌شود و نظام‌های سیاسی با چالش‌های عظیمی مواجه خواهند شد.

از آنجا که هیچ فردی از آحاد جامعه نمی‌تواند دور از سیطره نظام اداری زندگی کند، پس نمی‌تواند منکر اهمیت و ضرورت نظام اداری قوی و سالم باشد. بر این اساس، در سال ۱۸۸۱ ویلسون مدعی شد اجرای قانون نسبت به تدوین قانون سخت‌تر است. به اعتقاد وی، تمرکز حاکمیت بر سیاست^۱ و خط‌مشی‌های عمومی^۲ بدون داشتن یک نظام اداری به سرانجامی مخفخت نخواهد شد. داشتن کابینه‌ای قوی و مجلسی پُرتوان، ضامن بقا و پایداری نظام سیاسی از یک طرف و کارآمدی و اثربخشی آن از طرف دیگر نخواهد بود. کلید پیشرفت یا عقب‌گرد کشور در دست رئیس‌جمهور و وزرای آن کشور نیست، بلکه در دست بوروکرات‌های سطح خفیان است. معلمان در کلاس درس، مأموران راهنمایی و رانندگی در سر چهارراه، قاضی و بازپرس در دادگاه، مأموران گمرک، پلیس راه، افسران نیروی انتظامی، نگهبانان زندان و ... مسئولی در تحقق اهداف نظام سیاسی دارند. خطای هر کدام از بازیگران اداره امور عمومی، اعتماد، اطمینان و اعتماد شهروندان نسبت به حکومت تأثیرگذار است.

بنا به اهمیت این بخش از نظام سیاسی، عرصه‌ای مساعد در این حوزه شکل گرفته است که با عنوان «علم اداره امور عمومی» یا «مطالعه اداره امور عمومی» شهرت دارد. در هر کشوری دانشکده‌هایی با عنوان دانشکده اداره امور عمومی در گرایش‌های تخصصی، مشغول تولید دانش اداره امور عمومی و آموزش به دانشجویان و نیز کارگزاران بخش دولتی هستند. از ابتدای شکل‌گیری رشته مدیریت دولتی تاکنون، مجموعه عظیمی از دانش تولید شده است. در سراسر جهان، کتب و مقاله‌های متعددی منتشر شده و همایش‌ها

1. politics

2. public policies

و سمینارهای بسیاری برگزار می‌شود. در کشورهای سرمایه‌داری که ظاهراً به دولت محدود قائل هستند، بیشترین دانش در حوزه اداره امور عمومی تولید می‌شود. بخش زیادی از کتب و مجلات تخصصی مدیریت دولتی در امریکا منتشر می‌شود که سردمدار محدودیت در نقش دولت است. دیگر کشورها نیز اهتمام ویژه‌ای به اداره امور عمومی دارند. حاصل چند دهه عمر متخصصان و دانشمندان حوزه اداره امور عمومی دنیا، شکل‌گیری هفت نهضت مدیریتی بوده است که هر کدام در برهه‌ای مطرح و همچنان مورد توجه هستند. این نهضت‌ها بدین شرح‌اند:

- نهضت مدیریت اداری و اداره امور عمومی سنتی
- نهضت اداره امور عمومی جدید
- نهضت مدیریت ده‌ای جدید
- نهضت خدمات عمومی جدید
- نهضت مدیریت ارزش عمومی
- نهضت تلفیقی مدیریت دولتی
- نهضت اداره امور عمومی اسلامی

هر کدام از این نهضت‌ها نوعی مبنای نظری دارند، به اصولی پایبندند و از فنون و شیوه‌های خاصی بهره می‌گیرند. از طرف دیگر، هر کدام در پرتو دستگاهی مدیریت دولتی را مفهوم‌پردازی می‌کنند. تقریباً هر هفت نهضت با نگاه سه دوگان اصلی، شامل: (۱) دوگان سیاست-اداره؛ (۲) دوگان عمومی-خصوصی؛ (۳) دوگان حکومت (دولت)-جامعه، فضای مدیریتی خود را مشخص کرده‌اند. به عبارت دیگر، در پرتو این دوگان‌ها، ارزش‌های اساسی، نوع عقلانیت، نوع رویکرد مدیریتی، نوع دولت، نوع راهبرد و همین‌طور نوع نگاه خود به مردم را شکل داده‌اند.

نهضت مدیریت اداری بر محور ارزش کارایی، دستگاه اداری خود را مفهوم‌پردازی کرده است، به عقلانیت اقتصادی پایبند است، نوع دولتش اقتصادی است، به رویکرد مدیریتی در بخش دولتی معتقد است و مردم را ارباب رجوع می‌داند. ویلسون را بنیان‌گذار نهضت مدیریت می‌دانند، اگرچه بحث‌هایی در باب بنیان‌گذاری وی وجود دارد (دانائی فرد و الوائی، ۱۳۸۸). طبق نظر برخی از صاحب‌نظران و همین‌طور بر مبنای کتب درسی مدیریت دولتی، این نهضت همان نهضت اداره امور عمومی است؛ ولی واقعیت آن

است که سه تفسیر مختلف از نهضت اداره امور عمومی سنتی ارائه شده است (مدیریت اداری ویلسون، اداره امور عمومی سنتی وبری، اداره امور عمومی سنتی والدویی). اگرچه دو نهضت نخست، ارزش هسته‌ای خود را کارایی ذکر کرده‌اند؛ ولی مکتب سوم، دموکراسی را ارزش مهم خود می‌داند. با این حال، نهضت مدیریت اداری مرزی بین بخش دولتی و خصوصی قائل نیست؛ از این رو در پی جدایی سیاست از اداره است، ولی نهضت اداره امور عمومی سنتی را باید در بوروکراسی جست‌وجو کرد. بوروکراسی به حاکمیت قانون پایند است و آزادی عملی را که نهضت مدیریت اداری از آن سخن می‌گوید، بر نمی‌آورد. نهضت اداره امور عمومی سنتی، سازمان را محکمه‌ای می‌داند که قاضی (مدیر) در پرتو رویه‌ای اداری (رویه‌های قضایی) امور را رتق و فتق می‌کند. بوروکراسی کارآفرینی را بر نمی‌تابد؛ زیرا به کمک‌پذیری مترتب با آن را نمی‌پذیرد، ولی نهضت مدیریت اداری مدعی است آزادی عمل مدیریتی، عامل مهمی در ارتقای کارایی اداره امور عمومی است. از طرفی، برخی دیگر نهضت اداره امور عمومی سنتی را از هر دو نهضت مورد اشاره متمایز می‌سازند. به اعتقاد آن‌ها، نهضت اداره امور عمومی سنتی به ایده عدالت، شهروندی و مشارکت مردمی در حکومت و اداره امور عمومی اشاره دارد و دستگاه نظریه‌پردازی آن با دو نهضت قبلی متفاوت است. والدویی اداره امور عمومی دموکراتیک سخنی می‌گفت؛ ولی چون نهضت اداره امور عمومی جدید جلوه بارز این گروه است از پرداختن به آن خودداری می‌شود.

می‌توان چنین گفت که اوج نهضت مدیریتی، شکل‌گیری نهضت اداره امور عمومی جدید است که مدعی است اگر حکومت مردم‌سالارانه است، بوروکراسی هم باید مردم‌سالارانه باشد. به اعتقاد حامیان این نهضت مدیریتی، عدالت اجتماعی، انتخاب شهروندی، مسئولیت اداری، مشارکت شهروندان، ارزش‌های اساسی اداره امور عمومی‌اند و چیدمان مفهومی نظام اداری باید در پرتو این ارزش‌های اساسی انجام شود. رویکرد سیاسی به مدیریت، وجه بارز این نهضت است. از این رو، سیاست‌زدگی بوروکراسی (تزریق سیاست در اداره) در این نهضت امری طبیعی شمرده می‌شود. سیاست‌زدگی به حاکمیت سیاست در انتخاب، ارتقا و انتصاب نیروی انسانی در بخش دولتی اشاره دارد؛ به عبارت دیگر، تزریق

ارزش‌های سیاست (ارزش حکام و رؤسای جمهور) در اداره، از طریق نیروی انسانی باید انجام شود. می‌توان از طریق تغییر رفتار مدیران و کارکنان با توسل به ایدئولوژی حزبی یا ایجاد ترس (در اخراج، تنزل رتبه، جابه‌جایی کارکنان)، یا تغییر ساختارها، قوانین و مقررات، و همین‌طور عرصه‌های تصمیم‌گیری، منویات سیاست را در اداره تزریق کرد. پیوند سیاست و اداره، حاکمیت عقلانیت سیاسی، راهبرد حزب‌محور و تلقی مردم به عنوان شهروندان (بعضاً عضوی از حزب) از مختصات نهضت اداره امور عمومی جدید است.

نهضت مدیریت دولتی جدید را نهضتی فراگیر می‌دانند که تقریباً همه کشورها را دربر گرفته است. این نهضت با اتکا بر مبانی نظری خود (نظریه انتخاب عمومی^۱، نظریه اصیل-وکیل^۲)، اصولی نظیر خصوصی‌سازی، کوچک‌سازی، برون‌سپاری، قراردادی کردن رابطه استندادن کارکنان با سازمان و ... معتقد است. این نهضت مدیریتی در ایران نیز در دولت‌های مختلف با شدت و ضعف‌هایی، بر مدیریت بخش دولتی حاکم بوده و بر آن انتقادات جدیدی وارد شده است. در این کتاب نیز یک فصل به انتقادات وارد بر آن اختصاص یافته است.

حامیان نهضت خدمات عمومی جدید ادعا می‌کنند که در جدال اداره امور عمومی سنتی و مدیریت دولتی جدید، پیروزی برای مدیریت دولتی جدید خواهد بود؛ از این‌رو، نهضت جدیدی را با اتکا بر نظریه‌های شهروندی دموکراتیک، نظریه جامعه مدنی، اومانیسم سازمانی و نهضت اداره امور عمومی جدید و گفت‌وگو پست‌مدرنیست با عنوان نهضت خدمات عمومی جدید مطرح می‌کنند که مدعی است شهروندان مالکان دولت و اداره امور عمومی‌اند و نه مشتریان آن. مشتری به رفته‌به‌رین آمیزی برای شهروندان است و دولت مسئول مدیریت منفعت عامه است؛ از این‌رو شهروندی مقدم بر کارآفرینی بوده، مردم مقدم بر بهره‌وری‌اند و وظیفه دولت خدمت‌گزار است، نه حکمرانی. اگرچه این نهضت از نظر فکری و نظری چندان اشاعه پیدا نکرد؛ ولی به عنوان یک نهضت فکری در بیشتر آثار جدید از جمله نهضت مدیریت ارزش عمومی مشاهده می‌شود.

در سال‌های اخیر، نهضت ارزش عمومی جای خود را در میان اندیشمندان و

1. public choice theory
2. principal agent theory

نظریه پردازان مدیریتی باز کرده است. این نهضت مدعی است هدف مدیریت دولتی خلق و تحقق ارزش های عمومی است. مارک مور^۱ با طرح مثلث راهبردی تلاش کرد تا رهنمودهای اندیشه مدیریت راهبردی در بخش خصوصی را در بخش دولتی تزریق کند. به اعتقاد وی، مدیر دولتی در سیطره مثلثی قرار دارد که سه رأس آن ارزش عمومی، ظرفیت های عملیاتی سازمان، و حمایت سیاسی است. مدیر دولتی با تعیین ارزش عمومی مورد نظر (امنیت عمومی، امنیت اجتماعی، هوای پاک و ...) ظرفیت های سازمان خود را برآورد کرده و تلاش می کند راهبردهای خود را با کسب حمایت سیاسی اجرا کند. در این راستا، مدیریت شبکه ای^۲ یاری می طلبد. تحقق ارزش های عمومی در پرتو حاکمیت مدیریت دولتی شبکه ای سرعت خواهد گرفت. از این رو، فصلی با عنوان حکمرانی شبکه ای به عنوان یکی از مبانی نظری مدیریت ارزش در این کتاب گنجانده شده است. فصل های دیگر نیز به تبیین هست مدیریت ارزش عمومی و نقد آن می پردازد.

در سال ۱۳۸۱ بوگون^۳، اندیشمند کانادایی، تلاش کرد مدلی تلفیقی از نهضت های پیشین ارائه دهد. این چهار-رَب در مقاله ها، کارگاه ها، سمینارها و در نهایت در کتابی با عنوان تلفیقی جدید از اداره امور عمومی^۴ ارائه شد که رویکرد مناسبی به اداره امور عمومی دارد. به اعتقاد وی، می توان با اتخاذ چهار نقطه مرجعی همچون «دستاوردهای عمومی-دستاوردهای مدنی» و «حکمرانی دولتی حکمرانی جمعی»، چهار نوع مدیریت یعنی (۱) مدیریت تبعیت پذیری، (۲) مدیریت عملکرد (۳) مدیریت پدیده های ناگهان ظهور، (۴) مدیریت تاب آوری را شکل داد.

درباره فهم اداره امور عمومی فعلی در ایران و پیشنهاد اصلاحات پیشنهادی در فصلی جداگانه بحث شده است. اندیشمندان اسلامی و غیراسلامی به نهضت اداره امور عمومی اسلامی به عنوان هویتی مجزا از سایر نهضت ها اهتمام ویژه ای داشتند. نویسنده تلاش کرده است نوعی چهارچوب هنجاری (بایدی)-آرامانی برای مطالعه این گروه فکری ارائه دهد و با مطالعه سیر تطور اندیشه شکل گیری این نهضت، بررسی پژوهش ها و آثار منتشر شده داخلی و خارجی درباره آن، توجیه امکان پذیری شکل دهی اداره امور عمومی

1. Mark Moore

2. network management

3. Bourgon

4. A New Synthesis of Public Administration

اسلامی و برشمردن مبانی نظری آن (با اتکا بر قرآن (کتاب مسلمانان)، احادیث و روایات پیامبران و امامان شیعه و گاهی سیره و سنت آن‌ها) فرامین یا درس‌های مهم حاکم بر این نهضت را (در قالبی شبیه نهضت خدمات عمومی جدید) تدوین کند و چهارچوب مطالعاتی اداره امور عمومی اسلامی را در پرتو آن فرامین ارائه دهد. در پایان نویسنده چالش‌های فراروی اجرای آن را نیز متذکر شده است. این چهارچوب خطوط کلی این نهضت را مشخص و چهارچوب کلی مطالعه اداره امور عمومی اسلامی را مفهوم‌پردازی کرده است و می‌توان با اتکا بر آن، نظریه‌ها و مدل‌های مختلف کاربردی را تدوین کرد. هدف نویسنده ارائه نوعی چهارچوب مطالعاتی برای اداره امور عمومی اسلامی است. تلاش شده است با مبانی نظری اسلامی آن نیز دقیق باشد؛ ولی دقت در این مبانی می‌تواند هدف بعدی نویسنده باشد.

در فصل ضمیمه کتاب، روش‌شناسی اندازه‌گیری ارزش عمومی برای خوانندگان ارائه خواهد شد.

اما غیر از بحث و جدل، این دایره‌ای بر سر تولید اداره امور عمومی اسلامی، سؤال‌های بزرگی درباره سوره و أبرزه‌ها، رشته اداره امور عمومی نیز وجود دارد. به گفته صاحب‌نظران، هر رشته‌ای موضوعی دارد. روش‌شناس، روان‌ر، علوم سیاسی، سیاست‌ر، نظریه سازمان، سازمان‌ر و ... مطالعه می‌کند. سؤال این است که اداره امور عمومی به عنوان یک رشته چه چیزی را مطالعه می‌کند. اتهام برر رشته اداره امور عمومی آن است که چون مرزهای آن روشن نیست، دچار بحران هویت شده است. بحران هویت آکادمیک از نظر عملی به این نکته اشاره دارد که «مرز بین بخش خصوصی و دولتی مشخص نیست» و از نظر مطالعاتی به این نکات می‌پردازد که «شناسایی آن چیست؟»، «شیوه بحث دانش در این روش چیست؟»، «دانش تولیدی اثبات‌گرایانه است یا تفسیری؟». از طرف دیگر بحران وجودی^۱ نیز بر رشته اداره امور عمومی سایه افکنده است. از نظر عملی بحران وجودی به چالش اقتدار اخلاقی دولت اشاره دارد. آیا دولت و مدیریت دولتی مآخذ تولید اخلاق‌اند یا سایر عناصر جامعه؟ از نظر مطالعاتی، بحران وجودی به این نکته اشاره دارد که «جایگاه رشته اداره امور عمومی در میان سایر رشته‌ها

(علوم سیاسی، مدیریت بازرگانی، اقتصاد) کجاست؟ مجزای از این سه رشته یا جزئی از آنهاست؟^۱

ایجاد مفهوم محوری در مطالعات اداره امور عمومی، حرفه سازی مدیریت دولتی، ارتقای دقت روش شناسانه در اداره امور عمومی، اتصال به رشته علوم سیاسی از جمله راهکارهای اندیشمندان برای حل بحران هویت اداره امور عمومی به عنوان یک رشته بوده است؛ ولی در سال های اخیر عده ای از هویت بدون مرز نیز سخن گفته اند (برای مثال ر.ک: رادشلدرز^۱، ۲۰۱۰).

به اعتقاد برخی صاحب نظران: (۱) نگاه اداره امور عمومی به دولت تنها یکی از انواع مطالعه دولت است و سایر رشته ها نیز به مطالعه دولت می پردازند. پس ایده یا قلمروی اداره امور عمومی را صرفاً رشته مدیریت دولتی تعیین نمی کند؛ (۲) قلمروی مطالعاتی اداره امور عمومی را هنگام، سیاستمداران و بازیگران سیاسی تعیین می کنند نه فقط متخصصان اداره امور عمومی؛ (۳) میزان مداخله دولت ها تعیین کننده قلمروی مطالعاتی اداره امور عمومی است. برخی از کشورها در امور بیشتری دخالت می کنند؛ از این رو، قلمروی مطالعاتی اداره امور عمومی در آن کشورها وسیع تر است؛ (۴) فرهنگ ملی هر کشور نیز بر قلمروی مطالعاتی اداره امور عمومی تأثیرگذار است.

با توجه به این نکته ها، اداره امور عمومی به عنوان یک عمل، مرز مشخصی ندارد، در نتیجه به عنوان یک رشته نیز مرز مشخصی ندارد و به گفته رادشلدرز (۲۰۱۰) هویتی بدون مرز دارد. بر این اساس، مطالعات مناسب با چنین حالتی را مطالعات میان رشته ای در اداره امور عمومی نامیدند. در نتیجه سبک و سیاق امور مدیریت دولتی نیز دچار تحولاتی شده است (برای مثال ر.ک: حجنال، ۲۰۱۴؛ ر.ک: آلفورد، ۲۰۱۵). نهضت مطالعات میان رشته ای (سیاری و قراملکی، ۱۳۸۹) در حال تکامل است و در بسیاری از دانشگاه ها چه در حوزه علوم طبیعی، چه در حوزه علوم انسانی و اجتماعی دوره های رسمی و غیررسمی میان رشته ای در حال گسترش هستند. اگرچه انتقاداتی بر مطالعات میان رشته ای وارد شده است (برای مثال ر.ک: بنسون^۲، ۱۹۸۲)؛ ولی این مطالعات در حال توسعه و تکامل است.

1. Raadschelders

2. Benson